

ROZHOVOR:
Ministerstvo zahraničních
věcí o udržitelném rozvoji

2

TÉMA
Rozvojová pomoc v boji
s chudobou nestačí

3-6

DISKUSE
Když politiky škodí
i pomáhají zároveň

7-8

2015

ROZVOJOVKA 1

JAK FINANCOVAT ROZVOJ?

Etiope — Nigérie — Moldavsko — Bosna a Hercegovina — Indie — Keňa

TEREZA HRONOVÁ
Mediální koordinátorka
Rozvojovky, Člověk v tísni

Každý, kdo se zajímá o rozvojovou spolupráci, ví, že rok 2015 je přelomový. Po 15 letech budeme hodnotit naplnění Rozvojových cílů tisíciletí a nastavovat nové, tzv. Udržitelné rozvojové cíle. I z toho důvodu Evropská unie vyhlásila rok 2015 za Evropský rok pro rozvoj. Zásadním tématem tzv. post-2015 agendy je, jak a z čeho rozvoj platit. Svět totiž nespasí jen rozvojová spolupráce, ta ostatně tvoří odhadem jen kolem 20 procent celého objemu rozvojových financí. Čím dál větší důraz se klade na další nástroje financování rozvoje. Aktuální debaty se stáčí na soukromý sektor. Investice soukromých firem v rozvojových zemích mohou zásadně rozhybat jejich ekonomiky. Jak ale zajistit, aby společnosti, které jsou zaměřené na zisk, braly ohled na environmentální a sociální dopady? Velkým tématem je také zefektivnění výběru daní. Vždyť z globálního Jihu odečte kvůli daňovým únikům a přesunům kapitálu víc peněz, než kolik sem pošlou vlády vyspělých zemí na rozvojovou pomoc. V neposlední řadě je třeba zaměřit se i na tzv. koherenci politik, aby evropská domácí – například zemědělská – politika nebránila rozvoji zemí, kde jsou „naše“ projekty zahraniční rozvojové spolupráce. To je jen několik témat, kterým se bude v červenci věnovat důležitá konference o financování rozvoje v Addis Abebě. Více se dočtěte na následujících stránkách.

Nigérie: Demokracie může fungovat i v Africe

Nigerijský prezident Goodluck Ebele Jonathan vstoupí do historie prohlášením: „Slíbil jsem zemi svobodné a férové volby. Své slovo jsem dodržel.“ Jako první hlava největšího afrického státu prohrál hlasování občanů, svou porážku navzdory odporu spolupracovníků přiznal a soupeři pogrataloval k vítězství. Navíc své příznivce vyzval ke klidu: „Ambice nikoho nestojí za krev žádného Nigérijce.“ Taková slova jsou velice důležitá na kontinentě, kde jsou násilné nepokoje běžnou povolební kulisou. Například v Nigérii před čtyřmi roky při bitkách zneprátených táborů zahynulo na 800 lidí. O to víc s tím kontrastuje mírumilovný průběh tohoto prezidentského klání. Podíl na tom má i jeho vítěz Muhammad Buhari, který nečekaně blahopřání vstřícně přijal. Stoosmdesátimilionová Nigérie potvrzuje trend, že Afrika navzdory své zoufalé pověsti přestává být světadílem ovládaným pouze tyrany a že i v těch nejchudších státech s mnoha problémy může

demokracie fungovat. Mezi ukázkové africké příklady patří Ghana, Senegal či Zambie. Jejich systém si na rozdíl od Jihoafrické republiky, kde od konce apartheidu vládne lidem masově podporovaný Africký národní kongres, vyzkoušel prohození rolí mezi vládou a opozicí.

Zdroj: Česká pozice/Lidové noviny

Česko loni poslalo 478 milionů korun na rozvojovou spolupráci

Největšími příjemci peněz z České republiky v roce 2014 byly Moldavsko, následované Etiopií, Bosnou a Hercegovinou a Mongolskem. V rámci rozvojové spolupráce pomáhalo Česko i v dalších deseti zemích, nově do seznamu přibyla

Ukrajina, kde je prioritou obnova země po konfliktu a zkvalitnění veřejné správy. Celkem Česká rozvojová agentura (ČRA) v loňském roce vynaložila na rozvojovou spolupráci v zahraničí 478 milionů korun z prostředků státního rozpočtu. Polovinu projektů realizovaly podnikatelské subjekty formou veřejné zakázky, zbytek tvořily dotace pro univerzity a nestátní neziskové organizace. Téměř čtvrtina prostředků směřovala do sektoru zemědělství, stejně jako do sektoru vody a sanitace, které tradičně patří k prioritám české rozvojové spolupráce. Za nimi následuje zdravotnictví, vzdělávání a sociální pomoc. Pomoc v těchto sektorech je důležitá, neboť přímo přispívá k plnění Rozvojových cílů tisíciletí, které si mezinárodní společenství vytyčilo v roce 2000.

Zdroj: ČRA

foto editorial:
archiv Terezy
Hronové

foto kaleidoskop:
World Economic
Forum / flickr

foto titulní strana:
JAN NOVÁK
Člověk v tísni /
Jižní Súdán

ROZVOJOVKA 1/2015

Vydavatel: Člověk v tísni, o.p.s., Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2
Telefon: +420 226 200 410
E-mail: rozvojovka@clovekvtsini.cz
Autoři: Michala Traplová, Tereza Hronová
Design: Pavel Lukšan, elements ds (www.elementsgroup.cz)
Sazba: Zoran Bonuš

Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Zajímá Vás více? www.rozvojovka.cz

Každá koruna na rozvojovou spolupráci musí přispět k pozitivní změně

Rok 2015 je Evropským rokem pro rozvoj a v létě se uskuteční zásadní konference k financování v Addis Abebě. Chystají se tam také zástupci z České republiky, jako **Martin Tlapa**, náměstek ministra zahraničí pro mimoevropské země a pro oblast ekonomické diplomacie.

Jaká máte v tomto směru politická očekávání?

Evropský rok pro rozvoj 2015 (EYD 2015) je vzhledem k letošnímu vyjednávání o novém globálním rámci po roce 2015 vhodnou příležitostí ke zvyšování relativně nízkého povědomí občanů EU, včetně ČR, o významu a přínosech zahraničních rozvojové spolupráce. Vzhledem k tlakům na snižování veřejných rozpočtů může tato iniciativa posloužit také k získávání další podpory pro financování rozvojové spolupráce ze státních i soukromých zdrojů.

Od 3. mezinárodní konference k financování rozvoje v Addis Abebě předně očekávám, že se nám podaří schválit nosný rámec, který v prvé řadě podtrhne význam budování vhodného prostředí pro tvorbu nových soukromých a veřejných investic. Měl by také upevnit nadřazenost domácích politik rozvojových zemí, jež mají největší potenciál pro generování a efektivní využití domácích zdrojů alokovaných na udržitelný rozvoj.

Rok 2015 je zároveň bilančním rokem pro Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs). Do kterých zemí by se podle vás měla v budoucnu soustředit česká zahraniční rozvojová spolupráce (ZRS) a na co by se měla zvláště zaměřit?

MDGs sice vrcholí v roce 2015, ale naše Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce stanovila prioritní země a sektory do roku 2017. To bylo záměrné, abychom mohli začít debatu o nových prioritách v době, kdy bude schválen nový globální rámec až do roku 2030. Nebudu tedy tuto debatu nyní předbíhat. Nicméně je jisté, že se budeme muset stále více soustředit na pomoc nejchudším zemím (LDCs), z nichž většina se nachází v subsaharské Africe. Mezi nejpotřebnější oblasti spolupráce v nich patří přístup k pitné vodě, efektiv-

ní zemědělství, udržitelné zdroje energie, rozvoj pracovního trhu a učňovského vzdělávání a zejména kvalitní instituce i legislativa a dobrá veřejná správa. I po roce 2015 však budeme mít co nabídnout také zemím středněpříjmovým na západním Balkáně nebo ve východní Evropě, a to zejména sdílení našich vlastních zkušeností s transformací společnosti a se vstupem do EU.

Ve výzkumech veřejného mínění se česká veřejnost přiklání k udržení nebo navýšení rozpočtu na českou ZRS. Souhlasíte?

Samozřejmě, že já osobně podporuji postupné navýšování rozpočtu na rozvojovou spolupráci, a zejména jeho co nejúčelnější využívání. Podobně jako české veřejnosti mi jde o to, aby každá koruna vložená do rozvojové spolupráce skutečně přispěla k pozitivní a trvalé změně v rozvojových zemích a zároveň pokud možno přinesla i něco pozitivního nám: od základního pocitu efektivně prokázané solidarity přes zvýšení naší bezpečnosti po rozvinutí nových politických a obchodních partnerství.

Zabýval jste se společnými obchodními politikami, podporujete mimo jiné export českých potravin na rozvojové trhy. Důležitým problémem je ale deformace místních trhů úpravou celních podmínek mezi EU a zeměmi, kam směřuje rozvojová pomoc. Jak otázku koherence politik vidíte vy?

Z mého pohledu má současná obchodní politika EU primárně naplňovat dva aspekty. Zaprvé, pokračovat v aktivní podpoře, rozvoji a budování otevřeného globálního obchodního systému, a to prostřednictvím WTO. Zadruhé, vhodně adaptovat stávající politiky v reakci na rapidně se měnící svět, včetně úplné obnovy

EU z nedávné hospodářské krize. Nedílnou součástí toho je i jednostranné zvýhodnění obchodu EU s rozvojovými zeměmi; tedy převážně signatáři Dohody z Cotonou.

Dalším zásadním tématem je také podpora spolupráce neziskového a soukromého sektoru. Jaké jsou argumenty pro větší zapojení firem do ZRS?

Ve spolupráci s ČRA jsme českým subjektům představili návrhy modelů spolupráce, které jsou založeny na třech pilířích: sdílení znalostí/know-how mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem; budování kapacit (technologie, lidské zdroje – lektoři, manažeři, kvalifikovaná pracovní síla) a finanční spoluúčasť (granty/půjčky/záruky ze strany rozvojové instituce nebo soukromé firmy). Jelikož jsou veřejné zdroje omezené, celosvětově se zvyšuje tlak na mobilizaci zdrojů soukromého sektoru i v rozvojové spolupráci. Navíc tvorba pracovních míst patří k nejvíce udržitelným způsobům omezování chudoby. Přínosem pro firmy pak je otevření nových trhů i možnost návazné spolupráce na projektech financovaných EU, OSN či rozvojovými bankami.

autorka rozhovoru:
MICHALA TRAPLOVÁ

foto:
Archiv MZV ČR

Samotná rozvojová spolupráce nestačí

V dalším boji s chudobou nepomůže jen rozvojová spolupráce, ale také udržitelné oddlužení chudých zemí nebo reforma světových finančních institucí.

V září 2015 „vyprší lhůta“ pro největší slib světa – Rozvojové cíle tisíciletí (Millennium Development Goals – MDG's). OSN zatím navrhla 17 Cílů udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals – SDG's) a 169 dílčích úkolů pro nadcházející roky. Z jakých zdrojů bude financována implementace SDG's, tedy rozvoj v sociální, hospodářské a environmentální oblasti? Jednou z klíčových událostí, kde by se tato otázka měla vyřešit, je třetí konference o financování rozvoje, která se uskuteční 13.–16. července 2015 v etiopském hlavním městě Addis Abeba. Výsledky konference do značné míry ovlivní mezivládní jednání a následné dohody vztahující se k obsahu agendy OSN pro období po roce 2015 (tzv. post-2015). Nápad uskutečnit konferenci v Addis Abebě se zrodil už v roce 2002 na konferenci v Monterrey v Mexiku. Po přijetí Rozvojových cílů tisíciletí v roce 2000 byla tahle událost první takovou na vysoké úrovni, která se zabývala otázkou financování poměrně ambiciózních MDG's, ke kterým se mezinárodní komunita zavázala.

Pomalá EU

Z tzv. Monterreyského konsensu vyplynulo šest finančních závazků, které měly řešit nedostatky a mezery v mezinárodním systému, zneumožňující lidem v chudých zemích vlastními silami nastartovat hospodářský růst a ekonomický rozvoj. Jelikož výsledky dnes zaostávají za očekáváním, je třeba v Addis Abebě stanovit, jakým způsobem bude agenda financování rozvoje podpořena.

Nejzásadnějším úkolem je mobilizace domácích zdrojů. Úniky finančních prostředků z rozvojových zemí totiž vysoce převyšují finance poskytnuté v rámci zahraniční rozvojové spolupráce. Jedná se zejména o daňové úniky a přesuny kapitálu nadnárodními společnostmi. Státní pokladny rozvojových zemí tak přichází o stamiliony dolarů ročně.

Někteří toto nazývají fenoménem finanční kolonizace dnešní doby, jiní hovoří o nevhodných systémech mezinárodního financování. Jak ale zamezit nezákonným finančním tokům? Pro země, které peníze přijímají, by i malé změny provedené v systému globálního financování znamenaly významný krok vpřed. V Evropské unii existují jasná doporučení, jak zamezit daňovým únikům a netransparentnosti nadnárodních společností, přesto se tak stále děje. EU reaguje příliš pomalu. Dalším stěžejním bodem je lepší využití a kontrola soukromých zdrojů, jako jsou zahraniční přímé investice – ty vždy sledují zájmy investora, které nemusí být v souladu s pozitivními dopady na životní prostředí a sociální standardy, stěžejními pro udržitelný rozvoj země. Dvoustranné a vícestranné obchodní dohody a dohody o volném obchodu často omezují možnosti vlád chránit veřejný zájem před právy investorů.

Reforma Světové banky?

Daleko od svého cíle se také nachází otázka udržitelného oddlužení, stejně tak závazek vyspělých států poskytovat 0,7 % hrubého národního důchodu (HND) na rozvojovou po-

moc. Finance se nezvyšují, ale spíše klesají nebo stagnují. Všemi těmito body se prolíná transparentnost mezinárodních finančních toků a restrukturalizace mezinárodního finančního systému. K tomu můžeme přidat zásadní bod, a to koherenci politik (PCD – Policy Coherence for Development). Zjednodušeně je možné si toto téma představit jako snahu o to, aby domácí politiky členských států Evropské unie nepodřivaly úsilí skoncovat s chudobou.

Na pořadu dne pro SDG's pak zůstávají i systémové změny a nefinanční prostředky rozvoje. Od konference v Monterrey nedošlo k posunu v otázce reformy mezinárodních finančních institucí, zvláště pak Mezinárodního měnového fondu a Světové banky. Je třeba, aby se rozhodování o finančních aspektech vždy účastnily strany, na které má toto rozhodování dopad – tedy i méně rozvinuté země. Důležité jsou i finanční prostředky zasílané domů migrujícími pracovníky ze zahraničí. Výše remitencí je nyní zhruba dvojnásobná oproti prostředkům na oficiální rozvojovou pomoc (ODA – official development assistance). I to se bude na konferenci v Addis Abebě řešit.

Ekonomika Etiopie roste i díky českému pivu

Vývoj pivovarnického průmyslu v Etiopii ukazuje, jakými ekonomickými proměnami země za poslední roky prošla.

Promenáda podél Awasského jezera u stejnojmenného etiopského letoviska je i v odpoledním parnu plná stovek lidí. Z větší části upravenou a dlážděnou cestu stíní stromy a vzrostlé keře, vodní plocha zvlhčuje horký vzduch a místní obchodníci nabízejí řadu míst, kde se člověk může osvěžit – třeba pivem.

Země má poměrně krátkou pivovarnickou tradici, první pivovar St. George byl založen ve 20. letech minulého století v hlavním městě, v 60. letech pak vznikl další pivovar Meta Abo nedaleko metropole Addis Abeby. Větší konkurence se začala objevovat až od konce 80. let, kdy během jedné dekády vyrostly další tři pivovary, z nichž dva, Harar a Bedele, pomáhali stavět a vybavovat československé firmy.

Až do roku 1998, kdy pivovar St. George koupil francouzský gigant Castel, ale patřily všechny pivovary státu. Centrálně řízené odvětví, podobně jako řada dalších, příliš aktivním rozvojem neprocházelo. Skutečně konkurenční prostředí začalo vznikat až v roce 2011, kdy na trh vstoupil holandský Heineken a koupil pivovary v Hararu a Bedele. Do soutěže se zapojil ještě londýnský Diageo, který vstoupil do pivovaru Meta Abo.

Před pár lety se podél jezera v Awasse místo promenády vinula hliněná cesta a těch několik hospůdek či bister nabízelo maximálně lahvové St. George, který tehdy ovládal většinu trhu. Kvůli omezené dodávce pivo často docházelo, protože přednostní právo odběru měly velké restaurace a mezinárodní hotely. Dnes je možné si u jezera dopřát i pivo točené, a hned několika značek. Nová značka Walia, kterou představil Heineken loni, má dokonce potenciál stát se nejrozšířenějším pivem v Etiopii.

Český sládek v Africe

V čase, kdy Castel vstupoval na trh, se průměrná spotřeba na hlavu pohybovala kolem dvou litrů piva ročně. Loni jeden člověk vypil v průměru sedm litrů piva za rok, celkově se v Etiopii vyprodukovalo 7 milionů

hektolitrů piva. V Česku, kde žije ve srovnání s Etiopií jen desetina obyvatel, pivovary loni vyrobily přes 19 milionů hektolitrů piva (Češi v průměru ročně spotřebují přes 140 litrů piva na osobu).

Obrovský pivovarnický potenciál země si mezinárodní hráči a investoři uvědomují. Pivovarnické skupiny zvyšují kapacity stávajících pivovarů a modernizují je, staví nové areály, uvádějí nové značky piv. Heineken v lednu dostavěl nový pivovar Kilinto na předměstí Addis Abeby, který bude schopen vyprodukovat až 1,5 milionu hektolitrů ročně. Diageo zdvojnásobil kapacity pivovaru Meta Abo a představil nové značky Zemen a nealkoholický Malta Guinness.

Činí se i etiopský stát a to se pozitivně odráží na obchodním přínosu pro české firmy. Kromě výše zmíněných staveb se české společnosti podílely v minulosti na vybavování pivovarů Dashen či Meta Abo. Naposled česká strojírenská společnost ZVU Potez získala kontrakt na stavbu nového pivovaru pro etiopský pivovar Raya. Stavba pivovaru za 750 milionů korun v severoetiopském městě Maychew byla dokončena a předána v únoru 2015. Pivovar bude mít kapacitu zhruba 600 tisíc hektolitrů ročně. Hradecká firma také pivovar vybavila moderními technologiemi. Bude tu ještě nějakou dobu pracovat český sládek, který bude garantovat kvalitu piva a předávat znalosti místním odborníkům.

Nová pracovní místa

Podle průměrných příjmů na jednoho obyvatele sice Etiopie patří k podprůměrným státům, ale údaje Světové banky poukazují na vytrvalý ekonomický růst. V kombinaci s relativně stabilní politickou situací je země lákavým prostředím pro zahraniční investory.

A pivovarnictví a sektor nápojů obecně zatím patří k několika z mála odvětví, kam etiopský stát postupně pouští zahraniční konkurenci. Na rozdíl například od telekomunikací, kam je jakýmkoli zahraničním zájemcům zatím vstup zakázán. Vláda argumentuje tím, že zisky z telekomunikací využívá na stavbu silnic a železnic a že místní firmy potřebují ochranu a přípravu na to, aby mohly soutěžit se zahraničními společnostmi.

Nicméně právě příklad pivovarů ukazuje, že zvýšená konkurence dokáže zvýšit nabídku produktů i jejich dostupnost, tlačit na snížení ceny, aniž by utrpěla jejich kvalita. Nové pivovary také přinášejí nová pracovní místa a také větší daňové zisky státu.

Uvolňování etiopských trhů zahraniční konkurenci bude zřejmě stále velmi pozvolné, ale návštěvníci awasské promenády si nemohou stěžovat. Piva a dalších nápojů je k máni dost a paprsky slunce v pozdním odpoledni se od orosené sklenice odrážejí přece jen tak nějak příjemněji.

text:
KAREL VRÁNA

foto:
stefangeens / flicker

Daňové úniky nejvíc škodí chudým zemím

Do chudých zemí posílají v rámci rozvojové spolupráce vyspělé země méně peněz, než odsud nezákonně odchází do daňových rájů.

Ztráty v důsledku daňových úniků odhaduje Tax Justice Network na tři biliony dolarů ročně. V absolutních číslech ztrácejí nejvíce vyspělé země, nicméně i ty rozvojové jsou bity. Podle odhadů organizace Global Financial Integrity přicházejí kvůli daňovým únikům a účelovým

Agresivní daňové plánování

První kategorie daňových úniků zahrnuje zákonem definované a tudíž jednoznačně nelegální aktivity, jako jsou daňové podvody, kdy plátce svoje příjmy jednoduše zatají. Důvodem je velmi často skutečnost, že peníze pochází z trestné činnosti – například z korupce, obchodu se zbraněmi či drogami.

Vymezení druhé kategorie je mnohem složitější. Zahrnuje totiž praktiky, které jsou na hraně zákona. Jde o maximální využití mezer v daňových pravidlech, které umožňují přesouvání zisků do daňových rájů. Pomocí různých účelově zřízených, i když legálních, dceřiných firem společnosti s mezinárodní působností „optimalizují“ své daňové platby. Jinými slovy kumulují své zisky tam, kde budou zdaněny málo. Dochází tak k absurdním situacím, kdy firma s jedním zaměstnancem kdesi ve Švýcarsku, Lucembursku či na Bahamských ostrovech vydělává víc než její sesterský závod v Německu, který zaměstnává tisíce lidí.

Vzhledem k tomu, že přes 60 % světového obchodu probíhá uvnitř nadnárodních korporací, představují tyto praktiky tu větší část celého problému daňových úniků. Věc je o to složitější, že při účelovém využívání (či spíše zneužívání) pravidel asistují v některých případech i vlády.

Výběr daní ovlivňuje rovněž globální daňová konkurence. Chce-li země, obzvláště ta chudší, uspět v globální soutěži o investice, dosavadní trend jí ordinuje nízké daňové sazby a rozsáhlé daňové pobídky. Podle odhadů Tax Justice Network v mnoha afrických zemích dosahují tyto pobídky 2–8 % HDP.

Nejde jen o peníze

Jak jsou daňovými úniky postiženy rozvojové země? Tak jako každá jiná země – přicházejí o důležité zdroje, které potřebují na financování státních institucí, veřejných služeb či infrastruktury. V rozvojové zemi však každý dolar chybí mnohem víc. Například státní rozpočet

patnáctkrát lidnatější Nigérie je více než dvakrát menší než rozpočet České republiky. Průměrný příjem z daní dosahuje v rozvojových zemích 13 % HDP, průměr zemí OECD činí 37 % a Česká republika se pohybuje kolem 45 % HDP.

Daně jsou pro prosazování Rozvojových cílů tisíciletí, ať už těch stávajících či nově projednávaných, naprosto zásadní. OSN, Světová banka a další instituce označují v souvislosti se snižováním chudoby za nejdůležitější rozvoj veřejných služeb, jako je vzdělávání, zdraví či potravinová bezpečnost. A právě tyto oblasti jsou financovány převážně z daní. Daňové příjmy navíc činí každý stát mnohem méně závislým na pomoci zvenčí.

Navíc více než 200 let staré heslo americké revoluce „žádné zdanění bez zastoupení“ vypovídá i o silném demokratickém aspektu daní. Jejich správný výběr podporuje občanství, ovlivňuje kvalitu zapojení lidí do věcí veřejných a posiluje odpovědnost a kapacity úředníků. Stát, který je například více závislý na příjmech z nerostných surovin než z daní, což je případ řady rozvojových států, má tendenci k nižší úrovni odpovědnosti.

Česko: Jen neškodit

Česká republika není ani daňovým rájem a její „globální“ firmy se dají spočítat na prstech jedné ruky. Může tak mít dobrý pocit z toho, že „neškodí“. Na druhé straně stát, který nečiní dost, aby pomohl snížit daňové úniky z rozvojových zemí (obzvláště z těch, kde sám realizuje rozvojové projekty), nevyužívá všech dostupných prostředků pro snížení globální chudoby a podporu rozvoje v nejchudších zemích.

Skrze své členství v OSN nebo EU může Česká republika iniciovat či podpořit řadu existujících návrhů, které mohou zlepšit podmínky pro férový a transparentní výběr daní. Nejbližší příležitost bude mít na konferenci o financování rozvoje v Addis Abebě. Bude zajímavé sledovat, zda se odváží udělat o trochu více než jen „neškodit“.

přesunům zisku do daňových rájů až o 946 miliard dolarů ročně. Britská organizace Action Aid, která disponuje zřejmě nejkonzervativnějšími výpočty, vyčíslila přímou každoroční ztrátu rozvojových zemí v důsledku daňových úniků na 160 miliard dolarů ročně. I tak je to více než kolik poskytnou bohaté státy dohromady na oficiální rozvojovou spolupráci (ODA).

Rozdíly jsou částečně dány různými metodami výpočtu. Některé organizace do svých výpočtů zahrnují jen vysloveně nelegální úniky, jiné započítávají i ty způsobené zkreslením účetních údajů „na hraně zákona“, některé vyčíslují objem nezdaněných prostředků, jiné čistou daňovou ztrátu.

Druhým důvodem je, že úniky a manipulace jsou skryté za těžko přístupnou zdí bankovního tajemství, která se začíná mírně drolit teprve v poslední době. Neexistují tudíž přesné statistiky, na jejichž základě by bylo možné určit přesnou částku, která uniká daňovým úředníkům.

Text:

ONDŘEJ
KOPEČNÝ

Glopolis

ilustrační foto:
JAN MRKVIČKA

Nezadržitelný rozvoj mikrofinančního sektoru

I přes častou kritiku existují důkazy, že mikrofinancování je účinným nástrojem boje s chudobou – v Asii i Africe.

Když se utvářely první banky a formovala se jejich klientela, tak ti, kteří potřebovali kapitál pro své projekty, neměli jinou možnost než ve skupinách ukládat své úspory do společného fondu. Z něj si postupně poskytovali úvěry na základě důvěry. Tehdy vznikalo mi-

oslavovala mikroúvěr jako jeden z nástrojů mikrofinancování, přinesl rychlý rozvoj tohoto sektoru mnohá ponaučení. Jako bumerang se mikrofinancování vrací z chudého Jihu na bohatý Sever, do Evropy, odkud kdysi vzešli otcové této finanční filosofie – Swift, Schultze-Delitsch,

nejde o rozhodnutí několika set bank nebo neziskových organizací, ale o vyjádření mocného fenoménu, kterým je poptávka části lidské populace po vlastním příjmu.

První klopýtnutí přináší indická mikrofinanční krize v Ándhrapraddéši, která před pár lety vyvolala hysterické reakce mezinárodního tisku i místní vlády. Díky klesající ekonomické aktivitě a zvýšené nezaměstnanosti v regionu mikrofinanční instituce pokračují dál ve své činnosti.

V Bosně a Hercegovině se po válce vysemenily mikrofinanční instituce jako houby po dešti, živeny z multilaterálních zdrojů poválečné pomoci. Půjčovaly tam, kde nebylo z čeho splácet, a to vedlo de facto ke krachu celého sektoru.

Krize v Nikaragui, Maroku a Bolívii ukázaly, že zásahy státu mohou zničit citlivé tržní struktury, ke škodě státu i jeho obyvatel. Zastropování úvěrových sazeb prokázalo, že trhy potřebují určitou míru svobody, bez níž se vývoj společnosti cyklí a zpomaluje.

Inovace: mobilní bankovníctví

Kolem mnoha metropolí v rozvojových zemích se vytvářejí prstence předlužených čtvrtí s vysokou koncentrací mikrofinančních institucí. Tam žijí dlužníci, kteří splácí úvěr úvěrem a trhy tak ztrácí jistotu a balanc. Přichází inovace, vzniká mobilní bankovníctví – to umožňuje otevírání účtů a splácení přes mobilní telefon a sítě maloobchodů. Úvěráři začínají používat tablety a při návštěvě dlužníků zadávají údaje do systémů on-line. Šeky jsou nahrazeny digitálními peněženkami.

A během těch let postupně a nezadržitelně klesá míra chudody a stoupá úroveň úspor. Klesají úrokové sazby a objem mikroúvěrů stoupá. Mikrofinancování se stává nepopíratelnou součástí ekonomik, i přes kontroverzní charakter dluhu, i přes krize v jednotlivých zemích, i přes odpor politiků, kteří v boji proti úvěru vidí politický kapitál.

krofinancování. Etablovaly se tak podomní, neregulované, alternativní mikrofinanční systémy, které bez záruk státu umožňovaly střádat peníze a později je přidělovat vlastním členům.

Mikrofinancování, ať už jde to ghanuské susus, indické chit funds nebo šrilanské cheetu, má tisícileté kořeny vyplývající ze samozřejmých lidských potřeb. Blížil se konec studené války, vítězila filosofie trhu, rostlo bohatství Severu a sofistickovanost forem rozvojové pomoci. To všechno vyneslo koncem minulého století moderní formy mikrofinančnictví na piedestal rozvoje a nabídlo nový doplněk ke klasické charitě. Starobylý nástroj v novém hávu týdenních splátek splácených během čtyřměsíčního období, skupinové záruky, ale především zaměření na podnikavé ženy, byl standardizován, široce medializován a nekriticky vnesen na Olymp trvale udržitelného rozvoje.

Tři desítky let po zahájení nové kapitoly rozvojového finančnictví, která

Raiffeisen nebo Kampelik. Úspěšně se rozvíjí ve všech státech Evropské unie s výjimkou jediného, České republiky. Tady i přes několikaleté pokusy mikrofinančnictví ztroskotává na nízké poptávce. Země s robustním finančním systémem, která podle zpráv OECD patří ke státům s nejnižší relativní mírou chudoby na světě, jakoby mikrofinancování nepotřebovala.

Poučit se z krize

Celkový počet klientů se násobí v dobách finanční krize a dosahuje dvou set milionů v roce 2014 s nepřímým dopadem na téměř desítku lidstva. Nikdo však přitom neumí přesně definovat, kdo je a kdo není mikrofinančním klientem, zda jsou součástí trhu i členové finančních kooperativ nebo tisíců forem nikde neregistrovaných spořicíh a úvěrových spolků. Jaký vlastně je reálný dopad mikroúvěru? Sektor přináší časté kontroverze, které jsou pali- vem pro úvahy nad jeho podstatou. Mnozí kritici neberou v potaz, že

text:

TOMÁŠ HES

ilustrační foto:

TEREZA
HRONOVÁ

Když politika pomáhá i škodí zároveň

Na jedné straně státy Evropské unie podporují rozvojové projekty, na straně druhé jejich domácí politiky podřívají úsilí skoncovat s chudobou.

Představme si farmářku z Keni a řekne jí třeba Rose. Rose má čtyři děti a obdělává méně než půl hektaru půdy, kde pěstuje banány, kukuřici, fazole a maniok. Díky evropskému rozvojovému projektu na podporu genderových příležitostí získala mikropůjčku a koupila si krávu na produkci mléka. Část mléka a většinu úrody spotřebuje rodina, co zbyde, pak žena chodí prodávat na nedaleký trh. Jenže do Keni stejně jako do mnoha ostatních afrických států vyvázejí evropští farmáři kromě jiného třeba také sušené mléko, které má být prý zdravější než mléko čerstvé.

Nicméně háček je v tom, že Evropská unie poskytuje svým farmářům na vývoz potravin dotace. To znamená, že ti tak mohou vyvážet potraviny za nižší než výrobní ceny. Ačkoliv nízké ceny dovezeného sušeného mléka udělají radost některým spotřebitelům, lokální producenty mléka takový dovoz zničí. Proč? Protože Rose nemá finance, znalosti či technologie, kterými disponuje běžný evropský zemědělec. Rose nemá dokonce ani ledničku, kde by mohla uchovávat případné přebytky.

Koherence politik pro rozvoj

To, že nerozvojové politiky jako například obchod, zemědělství nebo transport mohou jít ve skutečnosti přímo proti krokům přijímaným na podporu rozvoje chudších států, si uvědomily země v rámci Organizace pro ekono-

mickou spolupráci a rozvoj (OECD) a Evropské unie. Z přístupu „neškodit“ se postupně vyvinula snaha vytvářet společně působící kroky a opatření – tzv. koherence politik pro rozvoj. Evropská unie jako největší světový poskytovatel rozvojové pomoci má tento princip zakotvený ve svém právním systému, jenže stále se jedná o příliš teoretický koncept bez určení přesných nástrojů pro užití v praxi. Monitoring zcela jistě nestačí. I proto takovým, jako je paní Rose, EU pomáhá i škodí zároveň.

Koherence politik pro rozvoj bude hrát klíčovou roli v odstraňování chudoby a v dosažení udržitelného rozvoje. Členské státy, Evropský parlament i další organizace se momentálně snaží prosadit, aby byl tento koncept zařazen do rámce nových rozvojových cílů v tzv. post-2015 rámci, které nahradí Rozvojové cíle tisíciletí (viz Rozvojovka 1/2014). Jednou z největších rozvojových výzev je bezesporu potravinová bezpečnost, tedy že lidé mají přístup k dostatečnému množství kvalitních potravin. Mezinárodní společenství, včetně EU a České republiky, se proto zavázalo na prvním místě snižovat hlad a chudobu ve světě. Podle Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) trpí hladem především lidé na venkově, jejichž hlavním zdrojem obživy je zemědělství. Jedná se o drobné zemědělce, pastevce, rybáře nebo pra-

covníky bez vlastní půdy, kteří jsou cílovou skupinou mnoha rozvojových projektů. Například Česko podporuje zvýšení kvality zemědělské produkce v Afghánistánu, zlepšuje přístup k vodě na pití i zavlažování polí v Etiopii nebo podporuje rozvoj ekologického zemědělství v Moldavsku. Podobných projektů probíhá v chudých zemích tisíce. Zároveň s nimi ovšem země globálního Severu chrání svoje trhy a poskytují svým zemědělcům dotace – třeba na sušené mléko na export do Keni.

Ekologická biopaliva berou půdu chudým

Nejde ale jen o obchod a společnou zemědělskou politiku. Také investiční a energetická politika mají nedozírné následky. Teď si představme třeba malijského farmáře Mamadoua. Ten byl zvyklý pracovat na svém malém poli, ale jednoho dne na něm objevil traktor a cedule s nápisem „Vstup zakázán“. Ve vesnici se pak dozvěděl, že náčelník jeho půdy, na kterou ovšem neměl žádný certifikát, pronajal evropské firmě pro pěstování jatrofy na výrobu biopaliv. Právě biopaliva jsou také finančně podporována ze strany EU, protože mají zpomalit klimatické změny. Firma sice přislíbila, že na nové plantáži zaměstná lokální pracovníky, ale Mamadou si zdaleka nevydělá na to, aby si koupil tolik jídla, kolik si předtím sám vypěstoval. Navíc produkce jedné plodiny ve velkém měřítku značně devastuje zdejší životní prostředí. Přitom nedaleko funguje rozvojový projekt na zlepšení půdy a ochrany biodiverzity.

Koncept koherence politik pro rozvoj je pěkný, leč politický závazek. Evropští politici musejí brát v úvahu i domácí zájmy – to funguje úplně stejně jak na národní, tak na nadnárodní úrovni. Proto nestojí rozvojové zájmy nikdy nad zájmy vlastní země. Na druhou stranu neefektivně nakládají s penězi daňových poplatníků. A ti mají jedinečnou možnost sami si politickou reprezentaci vybrat.

text:
DAGMAR
MILEROVÁ
PRÁŠKOVÁ

ilustrační foto:
TEREZA
HRONOVÁ

Remittance jako nástroj boje proti chudobě v Africe

Peníze, které posílají v zahraničí pracující migranti zpět svým rodinám, jsou pro rozvoj chudých zemí stěžejní. Výše remitencí je větší než rozvojová pomoc.

Remittance jsou soukromé převody peněz od migrantů, kteří pracují v hostující zemi, k příjemcům v zemi jejich původu, tedy především k jejich rodinám. Buď jsou formální, zasláné prostřednictvím specializovaných společností (např. Western Union, Chequepoint, First Remit, Money Gram či Travelex Money Transfer), převodem na účet, poštou apod. Tyto peníze je možné vystopovat/změřit jejich objem. Oproti tomu neformální remittance jsou způsoby transferu financí, které nelze sledovat. Peníze putují prostřednictvím známých, řidičů autobusů nebo kurýra pro dopravu peněz. Tyto způsoby mohou být přijatelnější díky nižší ceně, rychlosti nebo anonymitě, mohou být nicméně také méně spolehlivé.

Současné migrační toky mají svůj původ již v době po 2. světové válce. Podíl migrantů narůstal, v současné době tvoří asi 3 % světové populace. Remittance podle odhadů Světové banky již předčily svým objemem oficiální rozvojovou pomoc (ODA) i přímé zahraniční investice. Je nicméně velmi obtížné stanovit konkrétní sumu, vzhledem k povaze neformálních remitencí, jejichž odhady se pohybují mezi 8 % – 85 % celkového proudu oficiálních remi-

tencí, a které jsou charakteristické pro Afriku. Pro Afriku je také typický fenomén tzv. jih-jih migrace, kterým se rozumí přesouvání v rámci regionu a tvoří asi 70 %.

Negativa? Třeba odliv mozků

Mnohé studie prokázaly, že remittance mají jednoznačně pozitivní dopady na snižování chudoby, že slouží jako stabilizační fondy v případě ekonomického poklesu či přírodní katastrofy a že izolují chudé země od šíření ekonomických šoků. Ze sociologického hlediska slouží k investicím do lidského kapitálu jako vzdělání a zdraví, k investicím do malého podnikání a ke zvyšování lokálních příjmů. Neboť i když jsou peníze zaslány konkrétním osobám, ty je používají pro nákup v dané oblasti, čímž zvedají zisky ostatních obyvatel v regionu.

Remittance lze tedy považovat za nástroj boje proti chudobě, je ale otázka, zda jsou zároveň nástrojem rozvoje ekonomik. Na to se pokoušelo odpovědět již několik autorů a jejich závěry mohou být překvapující. Ačkoli remittance jednoznačně snižují chudobu – v průměru platí, že 10 % nárůst podílu remitencí na HDP země vede ke snížení počtu lidí žijících pod hranicí chudoby o 1,6 % – nelze popřít některé negativní efekty, které mohou remittance mít. Mezi ně patří například snižování nabídky práce ze strany financovaných domácností, odchod kvalifikované síly do zahraničí, podpora teroristických aktivit a kriminální činnosti. Z makroekonomických důsledků jsou nejčastěji uváděny jako příčina odsouvání nezbytných ekonomických reforem, znehodnocení měny v případě prudkého nárůstu objemu remitencí, případně závislost ekonomiky na příjmu z remitencí, která může vést k propuknutí tzv. holandské nemoci. Žádný z těchto důsledků však nebyl prokázán.

Marné pokusy o změnu

Ačkoliv pozitivní účinky remitencí na snižování chudoby dokázány

jsou, stále je pro africké migranty obtížné posílat finance zpět do domovské země. Ve srovnání s ostatními světovými regiony jsou na ně uvaleny nejvyšší poplatky, které mohou tvořit až 30 % z posílané částky. Čím méně financí migrant posílá, tím vyšší je procentuální poplatek. Dále je v některých případech nutné uhradit ještě poplatek za převod měny. Nejvyšší jsou dlouhodobě u společností Western Union a Money Gram. Oficiální cesty remitencí mohou být nevýhodné i z dalších důvodů, je například nutné prokázat totožnost migranta. Lidé mnohdy nedůvěřují ve finanční instituce, které v Africe nemají dobrou pověst. Problém je i nedostatek poboček, které mohou být v nepřekonatelné vzdálenosti od příjemce. Neformální cesty remitencí se mohou zdát výhodnější, nicméně v tak nestabilním regionu, jako je Afrika, mohou být také rizikovější.

Řešením by mohl být systém, který by zvýhodňoval africké migranty namísto toho, aby jim nastavoval nejméně výhodné podmínky. První pokusy o zlepšení systému již byly učiněny, avšak žádná z nich nezačala dalekosáhlejší důsledky. Ghana povolila emigrantům bezcelně dovážet zboží pro vlastní potřebu, nicméně se tím rozmohl obchod s nezdaněnými elektronickými spotřebiči, a proto byla tato strategie jen krátkodobým nástrojem. Súdán zavedl výhodný měnový kurz pro emigranty. Jedním z nadějnějších pokusů bylo založení Afrického institutu pro remittance, kdy si Africká unie dala za úkol monitorovat situaci v této oblasti. Jeho cílem se postupně stalo snižování poplatků za posílání peněz, zpřístupnění služeb pro investice a ukládání peněz pro příjemce či investiční programy pro příjemce. Tento projekt nicméně již delší dobu nefunguje a zatím nikdo neprojevil zájem o jeho obnovu. Proč tedy nevznikla jiná instituce, která by se snažila monitorovat a usnadnit převod peněz?

Článek vyšel na www.africkyportal.cz.

text:

LUDMILA
BRYNDOVÁ

ilustrační foto:

KAROLÍNA
ŠKLEBENÁ

Jaká jsou vaše očekávání od červencové konference o financování rozvoje v Addis Abebě?

Jan Michal
vedoucí Zastoupení
Evropské komise
v České republice

Michal Kaplan
ředitel České rozvojové
agentury (ČRA)

Michal Broža
vedoucí Informačního
centra OSN v Praze

Na konferenci je třeba dospět k ambiciózním výsledkům. Bude třeba řešit otázky, jako je vytváření příznivého politického prostředí, budování kapacit, mobilizace a účinné využívání domácích i mezinárodních veřejných financí, využívání potenciálu obchodu, technologií a pozitivních účinků migrace nebo účinné využívání přírodních zdrojů.

Konference v Addis Abebě by měla povzbudit všechny země a zúčastněné subjekty k opatřením na mezinárodní, regionální či národní úrovni. Při realizaci tzv. globálního rámce na období po roce 2015 budou mít nezastupitelnou úlohu také soukromý sektor a občanská společnost.

Konference v Addis Abebě je jednou z hlavních příležitostí v rámci Evropského roku pro rozvoj 2015. V průběhu roku se členské státy a instituce EU a mnoho dalších subjektů zapojených do rozvojové spolupráce (nevládní organizace, soukromý sektor, akademická obec a další) snaží zvyšovat povědomí o tom, jak rozvojová spolupráce změnila a mění životy milionů lidí, že z ní mají prospěch i občané EU a že aktivní zapojení dalších aktérů může pomoci ke splnění společných cílů.

Podobnou konferenci jsem zažil v Monterrey před 13 lety. Očekávám obvyklé tahanice mezi chudými zeměmi, které budou připomínat závazek bohatých dárců věnovat na rozvojovou pomoc 0,7 % hrubého národního důchodu. Na druhé straně dárci budou zdůrazňovat, že rozvojová pomoc je jen jedním ze zdrojů a že rozvojové země musí mobilizovat domácí zdroje a zlepšit správu věcí veřejných. Na čem se obě skupiny nejspíš shodnou, je rostoucí role soukromých zdrojů pro udržitelný rozvoj, stále větší roli hrají také remittance zasílané emigranty do svých domovských zemí. Vlády rozvojových zemí a zahraniční dárci by proto měly podporovat vhodné prostředí pro podnikání a příliv soukromých investic. Pochopitelně k tomu patří i boj proti daňovým únikům a praní špinavých peněz. Celkově však myslím konference v Addis Abebě přinese střízlivost a návrat do reality. Paradoxně to může být přínosem pro poslední fázi jednání o udržitelných cílech rozvoje po roce 2015, aby jich bylo méně a byly více zaměřeny na nejpotřebnější oblasti.

Proces financování rozvoje, započatý v roce 2002 v Monterrey, zahrnuje i diskusi o řadě otázek, které jdou nad rámec financování a pomoci. Jedná se například o vnitrostátní daňové systémy, obchodní pravidla či zastoupení jednotlivých zemí ve Světové bance. Vyjednávání ke konferenci v Addis Abebě jsou také úzce provázána s jednáními o dalším vývoji rozvojové agentury po roce 2015.

Cesta k udržitelnému rozvoji nestojí jen na ideích, politikách a pregnantně formulovaných cílech. Bez dostatečného finančního krytí se to neobejde. Každoroční investiční náklady budou nemalé. Bude muset dojít k otevření veřejných i soukromých zdrojů a jejich zaměření na dlouhodobé investice, zejména v oblastech veřejného zdraví, udržitelné energetiky, zemědělství, vodních zdrojů či infrastrukturálních a dopravních projektů. Investice by měly sledovat efekt sněhové koule a nabalovat problematiku vytváření pracovních příležitostí, odstraňování extrémní chudoby nebo potírání změny klimatu. Osobně si nejvíc slibuji od propojení veřejných financí a soukromých investic. Veřejné zdroje by měly stimulovat příliv masivních investic byznysu. S tím souvisí i mobilizace domácích zdrojů financování, protože nejde jen o finanční toky ze zahraničí. V důsledku ale půjde především o to najít způsob, jak finanční toky usměrnit tak, aby dokázaly účinně podpořit nejchudší, marginalizované a opomíjené skupiny obyvatelstva.

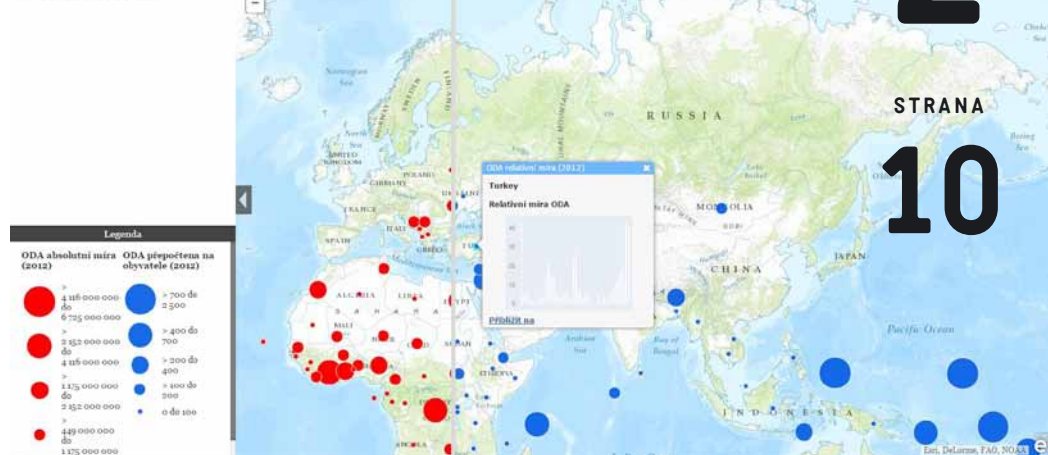
ZAJÍMAJÍ VÁS TÉMATA Z ROZVOJOVÉHO SVĚTA? SLEDUJTE PORTÁL www.ROZVOJOVKA.cz A FACEBOOKOVÝ PROFIL ROZVOJOVKA-ČLOVĚK V TÍSNI. NAJDETE ZDE ZAJÍMAVOSTI I AKTUALITY. MŮŽETE SE TAKÉ ZAPOJIT DO DISKUSE A VYJÁDŘIT SVOJE NÁZORY. POKUD CHCETE PRAVIDELNĚ DOSTÁVAT ČASOPIS ROZVOJOVKA POŠTOU, NAPIŠTE SI O NĚJ NA MICHALA.TRAPLOVA@CLOVEKVITISNI.CZ.

Rozvojová spolupráce na mapách

Rozvojová spolupráce je do češtiny přeložený pojem Official development assistance (ODA), který se začal používat od konce šedesátých let minulého století, a to především Výborem pro rozvojovou spolupráci (Development Assistance Committee – DAC) při OECD. Jako každý jiný statistický údaj lze i ODA vizualizovat na mapě a tyto informace nám mohou poskytnout nový vzhled na známá data. Světová banka sbírá statistické údaje o ODA od roku 1960 a tato data jsou volně dostupná na stránkách Světové banky v sekci data. Údaje jsou k dispozici jak v absolutních číslech, tak i v přepočtu na jednoho obyvatele. Porovnání těchto údajů přináší mnohé zajímavé výsledky.

Zatímco v absolutních číslech vede tabulce státy jako Indie, Irák, Pákistán, Bangladéš či Indonésie, podíváme-li se na data v přepočtu na jednoho obyvatele, tak největší podporu od roku 1960 získaly státy jako Palau, Tuvalu, Nová Kaledonie (součást Francie), Francouzská Polynésie či Mikronésie. Pokud se

Tato mapa vizualizuje absolutní objem ODA a přepočtenou ODA na jednoho obyvatele pro rok 2012. Aplikace je vytvořena z veřejně dostupných dat Světové banky

však rozhodneme pracovat pouze s daty od roku 1990, tak se státy s přepočtenou hodnotou ODA příliš nemění, ale mezi státy s absolutní hodnotou se objeví Etiopie, Čína, Vietnam nebo Tanzanie a DR Kongo. Pro jednoduché srovnání absolutní a relativní míry ODA lze vytvořit mapovou aplikaci, která používá data ze Světové banky a porovnává

mezi sebou jednotlivé státy. Mapa je dostupná online a zobrazuje poslední aktuální data, tedy k roku 2012. Po kliknutí na vybraný stát se zobrazí historie ODA za posledních 50 let. Prozkoumejte si sami, jak se měnily preference donorů, které státy získávaly větší pomoc v 70. letech a které ji získávají nyní.

Zdroj: <http://tinyurl.com/MapODA>

text

JIŘÍ PÁNEK

asistent na Katedře rozvojových studií Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a redaktor magazínu GISportál.cz

Při výuce počítačů v Etiopii využívají české pexeso

Experimentální škola v etiopském městečku Halaba vybudovaná před více než deseti lety společností Člověk v tísni se od jiných v mnohém liší. Místo obvyklých 50 až 80 studentů je jich tu ve třídě pouze 30. Díky projektu Národního centra bezpečnějšího internetu a Tchajwanského Institutu pro informační průmysl za podpory České rozvojové agentury ve škole vznikla moderní počítačová učebna. Časté výpadky místní elektrické sítě vyřešila solární energie, a tak mohl začít pilotní kurz práce s počítači. Učitelé již v minulosti podobné kurzy absolvovali, jeden z nich Mulegeta Alemu však říká: „Během svých nedávných studií na univerzitě jsme sice měli jeden trimestr kurz zaměřený na informační technologie, ten však probíhal pouze v teoretické rovině a práci s počítačem v praxi jsme v podstatě neměli možnost si vyzkoušet. Zkoušelo se z toho, co bylo

napsáno v učebnicích.“ Kurz vedený českými lektory v Halabě napsal sázel především na praktické dovednosti. Na začátku se studenti museli naučit pracovat s myší, k čemuž výborně posloužil program Paint. Kreslení navíc studenty bavilo. „Už po krátké době se na monitorech našich studentů začaly objevovat zajímavé a velmi povedené obrázky, za které by se nemuseli stydět ani zkušení uživatelé počítačů,“ říká Lenka Váňová, jedna z lektorek kurzu. Během výuky našla uplatnění i typicky česká hra pexeso, které poskytlo sdružení CZ.NIC. Tato hra byla pro africké děti i jejich učitele úplnou novinkou. „Díky pexesu se studenti zábavnou formou naučili základní počítačová slovíčka, ale zároveň mohli trénovat paměť a logické uvažování,“ chválí tuto učební pomůcku Solomon Mengesha, první ředitel Halaba Experimental School, který se profesně zabývá

moderními metodami výuky. V kurzu měli studenti příležitost naučit se řadu věcí využitelných v budoucím životě – vyzkoušeli si například napsat na počítači životopis a osvojili si základy práce nejen v Microsoft Word, ale také v Microsoft Excel. „Díky kurzu práce s počítačem jsem připravena na život v 21. století,“ napsala v rámci zpětné vazby na kurz Hiwot Asemahegn, studentka 7. ročníku.

foto:
autor

text:

JIŘÍ PRŮŠA

Národní centrum bezpečnějšího internetu

2015 Evropský rok pro rozvoj

náš svět

naše důstojnost

naše budoucnost

Proč je rok 2015 vyhlášen Evropským rokem pro rozvoj?

Rok 2015 je přelomovým rokem pro mezinárodní pomoc a rozvojovou spolupráci, protože se uzavírají rozvojové cíle tisíciletí. V souvislosti s nimi se setkají představitelé z celého světa a domluví se na novém postupu a koncepci rozvoje po roce 2015.

CO JE ZÁMĚREM EYD2015?

- 1 Informovat** občany EU o výsledcích na poli mezinárodního rozvoje, jichž EU jako světový aktér společně s členskými státy dosáhla a bude nadále dosahovat.
- 2 Podporovat přímé zapojení, kritické myšlení a aktivní zájem** občanů EU a subjektů zainteresovaných v rozvojové spolupráci EU včetně vypracovávání a provádění politických strategií.
- 3 Šířit osvětu** ohledně přínosu rozvojové spolupráce EU a podporovat mezi evropskými občany a v rozvojových zemích pocit společné odpovědnosti, solidarity a příležitosti v měnícím se a vzájemně stále provázanějším světě.

Kdo je cílovou skupinou kampaně?

Cílem EYD2015 je lépe informovat všechny občany EU o rozvoji a mezinárodní pomoci, přičemž těžištěm je evropská mládež, tedy ti, kteří mají největší zájem na tom, aby měli občané EU i celý svět ještě lepší budoucnost.

KLÍČOVÁ SDĚLENÍ

EU je světový aktér, který se zabývá problémy současného světového rozvoje.

1

Ve stále provázanějším světě je rozvojová spolupráce EU přínosná nejen pro lidi v EU, ale i v partnerských zemích.

2

Mysleme globálně, jednejme lokálně. Jediný člověk dokáže hodně změnit.

3